

Як навчити дитину ділитися й бути щедрою

Дітям важко ділитися, особливо маленьким. Це нормальна частина процесу розвитку. Усвідомлення і прийняття цього - перший крок, який допомагає дитині стати щедрою людиною.

Егоїзм приходить раніше вміння ділитися. Прагнення володіти - природна реакція зростаючої дитини. Протягом другого і третього року життя дитина йде від розуміння себе в єдності з матір'ю і починає ставати індивідуальністю, визначаючи себе окремо від матері. «Я сам!» і «Моє!» - основні слова малюка. Фактично «Моє» - одне із слів, яке найлегше вимовити дитині.

У зростаючої дитини розвивається сильна прив'язаність до речей, так і до людей. Однорічній дитині важко «поділитися» мамою; дворічному - іграшковим ведмедиком. Дяка діти стають настільки прив'язаними («прикріпленими») до іграшки, що стара рвана лялька стає частиною дитини. Коли нашу чотирирічну доньку, просили намалювати свій портрет, вона завжди зображувала себе з улюбленою лялькою, яка була частиною її тіла. Хіба можна було переконати її поділитися лялькою з подругою? Лялька була дуже важлива для неї. Вона не могла почувати себе спокійно, якщо лялька перебувала в руках іншої дитини.

Коли очікувати, що дитина навчиться ділитися. Справжнє бажання поділитися ґрунтується на співчутті, здатності розуміти думку іншої людини й бачити світ його очима або з його точки зору. Дітям віком до шести років з трудом вдається це. Головним чином вони діляться тому, що ви їх так вчите. Не чекайте, що дитина у два або два з половиною роки легко навчиться спільного використання своїх іграшок. Діти у віці до двох років готові до гри поряд з іншими дітьми, але не з ними. Вони не думають про те, що інша дитина хоче або відчуває. При умілому вихованні егоїстична дворічна дитина може стати щедрою до трьох або чотирьох років. Оскільки діти починають грати один з одним і співпрацювати в грі, вони починають розуміти значення спільного використання іграшок.

Навіть у віці чотирьох або п'яти років дитина не завжди готова ділитися. Дитина може трепетно ставитися до деяких речей. Це може бути улюблена іграшка або предмет. Для нього це те ж саме, що для вас обручка або сімейна реліквія, яку вам передала мати. Поважайте та захищайте право дитини на власне майно. Діти знають своїх друзів.

Що ви можете зробити

Не примушуйте дитину ділитися. Замість цього створіть відносини та середовище, які заохочують дитину в цьому бажанні. Володіння дає силу. Для вас це тільки іграшки. Для дитини це цінні, дорогі речі. Поважайте почуття малюка, заохочуючи здатність поділитися. Спостерігайте, як дитина знаходить своє місце в груповій грі. Ви багато дізнаєтеся про свою дитину і зможете визначитися, якого керівництва вона потребує. Якщо дитина схильна красти - інші діти не будуть грати з ним. Якщо він завжди жертва, то повинен зрозуміти силу слова «Ні». У дошкільні роки дитина природно проходить стадію «що це дає мені» і переходить у соціально значиму стадію «що це дає нам». Поступово, з допомогою батьків, діти дізнаються, що життя протікає більш гладко, якщо вони здатні поділитися.

Формуйте великодушність. Мавпа робить те, що бачить. Якщо велика мавпа ділиться, маленька робить так само. Якщо хтось попросить у вас одну з ваших «іграшок», обов'язково поділіться. Нехай це буде виховним моментом: «Мама поділилася своєю повареною книгою з подругою». Ви свої слова підкріплюєте діями, це дуже переконливо. Запропонуйте дитині: «Хочеш, я поділюся з тобою смаженою кукурудзою?», «Іди до нас, ми знайдемо тобі місце». Якщо у вас кілька дітей і вони близькі за віком, прийде час, коли ви не зможете повністю присвятити себе тільки одному з них. Зробіть краще, що ви можете, - розділіть ваш час справедливо. «Несправедливість» - ось єдина часто повторювана скарга в дитинстві. Пробуйте бути однаково доступні для всіх дітей, наскільки це можливо.

Грайте. Гра «Ділимо тата»: посадіть дворічну дитину на одне коліно, а чотирирічну - на інше і поясніть обом дітям, як поділити важливу для них людину.

Навіть дворічна дитина може брати участь у грі під назвою «Поділися своїм багатством». Дайте малюкові кілька кольорів, печива, кубиків або іграшок і попросіть його поділитися ними з усіма, хто знаходиться в кімнаті: «Дай один старшому братові. Дай один папі». Ви формуєте важливу рису - спільне використання є нормальним способом життя, спільне використання приносить радість.

Коли починати. Ми і не очікуємо, що малюки самі почнуть ділитися, необхідно використовувати кожен можливість, щоб заохотити їх до цього. Поясніть дитині, як сказати друзям про свої бажання. Якщо починається сварка через іграшки, іноді дорослим краще не втручатися. Дайте їм час і місце, щоб вирішити суперечку між собою. Стійте осторонь і спостерігайте. Якщо динаміка взаємовідносин в групі розвивається в правильному напрямку і діти, здається, вирішують проблему між собою, залишайтеся свідком. Якщо ситуація погіршується, втручайтеся. Самонавчання - з невеликою допомогою або без неї з боку дорослих - дуже важлива.

Поперемінне володіння. Використання таймера допомагає вирішувати суперечки через іграшки. Джонні і Джиммі серйозно сваряться через іграшки. Ви втручаєтеся, просячи кожного назвати число. Той, хто називає число ближче до того, що ви задумали, отримує іграшку першим. Потім ви встановлюєте таймер. Дві хвилини - достатній час для маленьких дітей. Старших можна попросити почекати довше. Коли час закінчиться, іграшка переходить до іншої дитини на той же час (хоча він міг забути, що вона йому потрібна). Вам, певно, доводилося пояснювати цей принцип маленьким дітям. Починайте зі старшої дитини або з того, хто більше готовий до співпраці.

Може знадобитися кілька таких циклів перш, ніж дитина стане віддавати іграшку, посміхаючись і знаючи, що вона знову повернеться до нього. Сім'ї, які застосовували принцип таймера, розповідали нам, що він діє настільки добре, що великі діти бігли до своєї матері з проханням: «Мамо, включи таймер. Сюзі не хоче ділитися».

Якщо цей метод не діє, використовуйте метод «перерва» для іграшки. Покладіть її в шафу і поясніть, що іграшка залишиться там, поки вони не навчаться спільно користуватися нею. З часом діти зрозуміють, що краще користуватися іграшкою спільно, ніж втратити її зовсім. Вони будуть вчитися співпрацювати, при цьому виграє кожен.

Плануйте заздалегідь. Якщо ви йдете в гості, не забудьте взяти свої іграшки. В гостях напевно знайдуться іграшки, які зацікавлять вашу дитину, а маленькому хазяїну буде легше поділитися з гостем, який прийшов не з порожніми руками. Обов'язково заздалегідь скажіть дитині, що коли ви будете йти, він всі іграшки зможе забрати назад. Для дітей 2-3 років це далеко не очевидно і може викликати сильне занепокоєння, що перешкоджає обміну і взаємних поступок.

Захистіть інтереси своєї дитини. Якщо ваша дитина дуже цінує свою іграшку, поважайте це почуття, але навчайте його бути щедрим. У дитини часто спостерігається особлива прихильність до деяких іграшок, якими він ні з ким не хоче ділитися. Радимо вам видалити їх, щоб інші діти не брали. До початку гри допоможіть малюкові розділити іграшки на ті, якими він готовий поділитися, і ті, які слід прибрати.

Дайте дітям можливість поділитися. Щоб розвивати бажання ділитися, Джанет дала чотирирічному Бенджаміну ціле печиво і сказала: «будь Ласка, дай частину печива Робіну». Він розламав печиво і дав йому. Це була хороша практика для Веніяміна та для дворічного Робіна. Тому що, спостерігаючи за цим вчинком, він отримав урок, як потрібно ділитися. Ви можете залучати для цього старших дітей. У цьому випадку і «викладач», і «учень» отримують урок великодушності; Джанет зітхнула з полегшенням, коли Бенджамін перейнявся свідомістю необхідної поведінки.

